

AARDBEIEEN KOERIER

CORONA-CRISIS LOKT MEER MENSEN NAAR AARDBEIENAUTOMAAT

„Ja, het loopt de laatste weken als een tierelier! Op zonnige dagen moeten we de automaat zeker twee maal daags bijvullen. Dat is ruim het dubbele van wat we de afgelopen jaren gewend waren", zegt Mario Hellemons uit Oudenbosch, die samen met zijn dochter Rebecca aan het bijvullen is. Hellemons is duidelijk in zijn sas met de grote belangstelling voor z'n kasaardbeien. Niet eens zozeer vanwege de omzet - dat is hooguit een procent of vier van het totaal - maar wél om de waardering die eruit spreekt. „Het is toch bijzonder dat mensen hun bakje aardbeien juist hier aan huis halen, dan weet je weer even waarvoor je het allemaal doet."

'Met dit schrale weer is het extra oppassen voor meeldauw', lees ook de reportage op pagina 3.

'WIJ HEBBEN MAAR ÉÉN DOEL EN DAT IS DE TELER VOORUITHELPEN'

Onderzoek voor en door telers. Dat is in vijf woorden de missie van de Stichting Aardbei Onderzoek (SAO). „Voor ons is onderzoek nooit een doel op zich, maar een middel om telers vooruit te helpen. Wij zijn erg gericht op resultaten die direct bruikbaar zijn in de praktijk", zegt **Janny Trouw**. Als netwerkcoördinator aardbeien voor ZLTO en Glastuinbouw Nederland is zij een van de kartrekkers van de stichting. Aardbeien Koerier sprak met haar.

De Stichting Aardbei Onderzoek (SAO) bestond afgelopen winter vijf jaar. Was dat reden voor een feestje?

„Nou nee, een feestje hebben we niet gevierd. Maar we hebben in deze periode wel bewezen dat we in een behoefte voorzien. Onze kracht is dat we de praktijk als uitgangspunt nemen voor ons onderzoek. Het zijn de aangesloten telers, veredelaars en vermeerderaars die hún knelpunten aandragen en die we vervolgens zo gericht en praktisch mogelijk bij de kop pakken. Onderzoeksobjecten zetten we bij voorkeur weg bij de aangesloten bedrijven, dus op de werkvloer. Daardoor blijft het praktisch én betaalbaar."

In hoeverre zijn de Nederlandse aardbeientelers vertegenwoordigd de stichting?

„Ruim de helft van alle aardbeientelers in Nederland is aangesloten bij de SAO. En in areaal zitten we naar schatting richting de 75 procent. Van de vermeerderaars en veredelaars is bijna iedereen aangesloten. We vertegenwoordigen dus een zeer groot deel van de professionele telers, al zouden we natuurlijk graag nog meer telers binnenboord halen."

Hoe wordt de stichting en het bijbehorende onderzoek gefinancierd?

„Op dit moment hanteren we voor telers een basis-contributie van €250 per bedrijf. Daar bovenop komt een areaalheffing van €25/ha voor vollegrondstelers,

€60/ha voor stellingtelers en €100/ha voor glastelers. We heffen trouwens niet op een vast moment, maar pas wanneer de pot leeg dreigt te raken. Overigens denken we nog na of we de basiscontributie niet helemaal moeten vervangen door een areaalheffing, want daarmee worden grote en kleine telers meer naar rato belast. En wellicht kan dit voor kleinere telers - die toch wat minder vertegenwoordigd zijn in onze stichting - reden zijn om alsnog lid te worden.

Verder hanteren we specifiek voor Nederlandse telers die in België leveren een aangepast tarief van €25 per jaar, omdat zij via onder andere Veiling Hoogstraten al een percentage van hun omzet moeten afdragen voor Belgisch aardbeien-onderzoek. Voor toeleveranciers, adviespartijen en andere participanten binnen de stichting gelden overigens andere, hogere bedragen. Deze kunnen geldelijk worden ingebracht, maar ook in de vorm van bijvoorbeeld specifieke kennis of materialen."

'Al veel te vaak wordt er óver en niet mét de telers gesproken', lees verder op pagina 2.

'PHYTOPHTHORABESTRIJDING WORDT ER NIET MAKKELIJKER OP'

De bestrijding van Phytophthora in de opkweek en vermeerderingsteelt van aardbeien zal de komende jaren niet gemakkelijker worden, verwacht adviseur Rob van den Oever van Vlamings. „Vorig jaar zijn er twee belangrijke middelen tegen deze schimmel weggevallen, waardoor het aantal mogelijke behandelingen flink is afgenomen. Een slimme inzet van middelen en een goede timing is meer dan ooit van belang", zo stelt hij.

'Met Previcur Energy leg je de basis voor een schimmelvrije teelt', lees verder op pagina 3.

'AL VEEL TE VAAK WORDT ER ÓVER EN NIET MÉT DE TELERS GESPROKEN'

Janny Trouw is netwerkcoördinator aardbeien voor ZLTO en Glastuinbouw Nederland.

Veel onderzoek wordt gedaan in werkgroepen. Hoe gaat dat in zijn werk?

„Wanneer we een onderzoek opstarten, dan formeren we daar een team bij met een zo breed mogelijke betrokkenheid, kundigheid en kennis. In de meeste werkgroepen zitten telers, vermeerderders, adviseurs en soms ook een onderzoeker samen aan één tafel. En dat blijkt dus heel goed te werken! Alle facetten van het knelpunt komen aan bod, waarbij ieder vanuit zijn eigen werkveld kennis kan inbrengen of oplossingen aan kan dragen.”

Welke successen heeft de SAO de afgelopen jaren geboekt?

„Het grootste succes vind ik zelf het onderzoek naar natuurlijke bestrijding van witte vlieg in de kas, dat we samen met studenten van HAS Den Bosch hebben uitgevoerd. Hiervoor zijn op meerdere praktijkbedrijven verschillende natuurlijke bestrijdingsstrategieën beproefd. Al gauw bleek de roofmijt *Amblydromalus limonicus* in de najaarsteelt een prima bestrijder te zijn van witte vlieg. Meerdere bedrijven hebben dat nu opgepakt, want deze roofmijt blijkt in de praktijk goed te werken. Het mooie van dit onderzoek is ook dat we dit met een budget van amper €11.000 hebben kunnen klaarspelen. Succesvol onderzoek hoeft dus niet altijd handenvol geld te kosten. Verder zijn we de afgelopen jaren intensief bezig geweest met onderzoek naar de bestrijding van Erwinia en trips in de buitenteelt. Dat heeft helaas nog geen echte doorbraken opgeleverd, maar we komen er wel steeds weer een stap verder mee.”

Julie onderzoek richt zich grotendeels op ziekten en plagen. Is dat bewust zo?

„We richten ons vooral op de gewasspecifieke knelpunten. En dan kom je in de praktijk al gauw bij de ziekten en plagen terecht. Verder speelt mee dat we gewoon niet alles kunnen; daarvoor zijn onze middelen en manschappen gewoon te beperkt. Maar dat wil niet zeggen dat we andere problemen in de sector helemaal links laten liggen. Wij participeren

bijvoorbeeld in een project rondom robotisering en vroegtijdige detectie van ziekten met hyperspectraalbeelden. Daarbij proberen we vooral een verbinder te zijn met de praktijk.”

Tot slot: welke onderzoeken staan er voor 2020 op de rol?

„Komend jaar doen we onder andere onderzoek naar de beheersing van bodemziekten in kweekmateriaal en proberen we de oorzaak van dwerggroei te achterhalen. Ook staat er nieuw onderzoek in de steigers rondom de aanpak van Suzuki-fruitvlieg en ligt er een wens voor onderzoek naar de bestrijding van aardbeienbloesemkever. Verder ronden we dit jaar een PPS af rondom biologische bestrijding van meeldauw op stellingen, waarbij verschillende 'groene' methodieken in de praktijk worden getest. Ook zijn we deelnemer in het overheidsproject 'Herontwerp aardbeien onder glas 2030', waarin nagedacht wordt over een weerbare en volledig 'schone' aardbeienteelt, liefst op steenwol of uit zaad en geheel zonder chemische gewasbeschermingsmiddelen. Hoewel het project nog erg theoretisch en ver weg is, vind ik dat de praktijk haar stem moet laten horen en dat met name de praktische haalbaarheid op tijd voor het voetlicht wordt gebracht. Al veel te vaak wordt er over en niet met de telers gesproken; dat mag ons hier niet weer gebeuren! Daarom hopen we dit jaar een flinke slag te gaan maken bij de zoektocht naar groene alternatieven voor chemie, in het nieuwe onderzoek Weerbare aardbeienteelt 2024, wat juist vanuit de praktijk zelf is ontstaan. De meest ideale route wat mij betreft, want hier zitten we écht zelf aan het stuur.”

'OP TIJD INGRIJPEN TEGEN WITTE Vlieg'

Witte vlieg is een gekende 'lastpost' in kasaardbeien. Met name in de najaarsteelt is het belangrijk om deze goed te bestrijden. „Meestal vinden we begin oktober de eerste witte vlieg op de vangplaten. Daarna is het een kwestie van goed bijhouden hoe de populatie zich ontwikkelt en op tijd ingrijpen”, vertelt Mark Valentijn uit Sint Willebrord (N-Br.). Afgelopen seizoen heeft hij twee keer - half oktober en eind oktober - een combinatie van Sivanto Prime en Flipper ingezet tegen witte vlieg. En dat heeft uitstekend gewerkt.

Het is eind maart en sinds een aantal dagen dringt het zonnetje eindelijk weer eens goed door. Op het bedrijf Valentijn zijn zojuist de eerste aardbeien van het jaar geplukt. En daar zijn ze - zeker voor wat betreft de kwaliteit - zeer tevreden over. „Als je bedenkt hoe donker en somber de maand februari is geweest, dan ziet dit er niet verkeerd uit”, zegt Mark, terwijl hij in de koelcel een paar bakjes van de pallet haalt. Door het zonnige weer van de afgelopen dagen zijn de aardbeien mooi stevig en donkerrood van kleur. „Zo willen we ze de komende weken nog wel vaker plukken, dan is de start van het seizoen in ieder geval goed”, aldus Mark.

Weerbarstig jaar

Voor de familie Valentijn is de aardbeienteelt al meerdere generaties 'core-business'. Op dit moment teelt het bedrijf 1,6 hectare aardbeien onder glas en nog eens 4,5 hectare op stellingen. Daarmee kan het vanaf half maart tot aan de Kerst doorlopend aardbeien leveren. Verder teelt het bedrijf ook nog 7000 meter bramen en 1,5 hectare rabarber. Nu het nog niet zo druk is, heeft Mark wel even tijd om terug te blikken op seizoen 2019. En dat seizoen was op z'n zachtst gezegd behoorlijk weerbarstig... „Afgelopen zomer hebben we drie hittegolven gehad, waarin de prijzen heel diep zijn weggezakt. We hebben meerdere weken gehad dat de prijs amper boven de €2,00 per kilo uitkwam, terwijl je €2,90 tot €3,00 nodig hebt om met aardbeien op stellingen iets te verdienen”, vertelt Mark. Ook groeiden de aardbeien in die periode zo hard, dat het flink aanpoten was om ze allemaal geplukt te krijgen. Hoewel Valentijn over een redelijk vaste groep Roemeense plukkers beschikt,

merkt hij dat het lastiger wordt om ze vast te houden, met name in het hoogseizoen. „Er komen hier steeds meer distributiecentra die ook om personeel zitten te springen. Zij kunnen de mensen het hele jaar door werk bieden, ik alleen in het teeltseizoen.” Na de 'moeilijke' zomermaanden kwam er in het najaar gelukkig wat herstel. „Door de hete zomer is de buitenproductie van aardbeien in een aantal landen eerder gestopt. Daar hebben wij met onze kasaardbeien van kunnen profiteren met hoge prijzen in oktober en november. Al met al hebben we daardoor net boven kostprijs kunnen draaien.”

Suzuki-fruitvlieg en witte vlieg

Voor wat betreft ziekten en plagen is 2019 niet echt een moeilijk jaar geweest, vindt Mark. Alleen de Suzuki-fruitvlieg heeft begin september even voor wat problemen gezorgd. „In die periode waren we af en toe net iets te laat met plukken, waardoor het vliegje kans heeft gezien om z'n eitjes in de vrucht af te leggen. We hebben er een dag of tien last van gehad - met één afgekeurde partij als gevolg, maar hebben het met straffe hygiënemaatregelen ook weer snel onder controle gekregen.” Een andere gekende 'lastpost' in de kas is witte vlieg. Met name in de najaarsteelt is het belangrijk om deze goed te bestrijden. „Meestal vinden we begin oktober de eerste witte vlieg op de vangplaten. Daarna is het een kwestie van goed bijhouden hoe de populatie zich ontwikkelt en op tijd ingrijpen”, vertelt Mark. Afgelopen seizoen heeft hij twee keer (half oktober en eind oktober) een combinatie van Sivanto Prime en Flipper ingezet tegen witte vlieg. En dat heeft uitstekend gewerkt. „De achterliggende gedachte om deze

Mark Valentijn is aardbeienteler in Sint Willebrord (N-Br.). Hij teelt 1,6 hectare aardbeien onder glas en 4 hectare op stellingen. Ook vermeerderd hij ca. 1.000.000 trayplanten. Daarnaast teelt hij bramen (ca. 7000 meter) en rabarber (1,5 ha).

combinatie toe te passen is dat beide middelen elkaar goed ondersteunen. Het biologische middel Flipper zorgt met zijn contactwerking voor een goede bedekking. Dat is zeker in het najaar belangrijk, omdat het jonge gewas dan nog erg kort en gedrongen is. Daarnaast zorgt Flipper met zijn uitvloeiende effect ook voor een betere verdeling en opname van mengpartner Sivanto Prime. Het systemische middel Sivanto Prime moet de witte vlieg zo ver mogelijk terugzetten waardoor we het gewas schoon kunnen houden en een zo goed mogelijke opstap naar het voorjaar kunnen maken”, zo legt de aardbeienteler de strategie uit. Belangrijk is dat zowel Flipper als Sivanto Prime goed samen gaan met *Cucumeris*-roofmijt, die tegen trips wordt ingezet. „Twee jaar geleden was trips nog een heel groot probleem, maar met de inzet van *Cucumeris* hebben we dat volledig onder controle gekregen. Het moge duidelijk zijn dat we er alles aan doen om het de roofmijten zo goed mogelijk naar de zin te maken. Gelukkig hebben we met Flipper en Sivanto Prime twee middelen in huis die daar prima bij passen”, zo besluit Mark.

'MET PREVICUR ENERGY LEG JE DE BASIS VOOR EEN SCHIMMELVRIJE TEELT'

Hoe groot is het phytophthora-probleem in de opkweek en vermeerdering van aardbeien eigenlijk? „Groot. En ik verwacht dat de problemen de komende jaren eerder groter dan kleiner zullen worden", zegt Rob van den Oever. De adviseur is er duidelijk niet gerust op. Met name in de populaire, maar gevoelige rassen Sonata en Malling Centenary, ziet hij al jaren dat het moeilijk is om de schimmel tijdens de opkweek en vermeerdering voldoende onder de duim te houden. En hoewel er bij de rasontwikkeling volop aandacht is voor phytophthoraresistentie, ziet hij nog geen resistent ras dat zich al zodanig bewezen heeft dat het een van de huidige toprassen zomaar even zal verdringen. „We zullen het voorlopig dus met gerichte teeltmaatregelen en een slimme inzet van middelen moeten doen. En dat is door het wegvallen van kaliumfosfiet en Fenomenal nog meer een opgave geworden dan voorheen", zo stelt de adviseur.

Zo droog mogelijk telen

Voor wat betreft de gerichte teeltmaatregelen tegen Phytophthora, ziet Van den Oever op sommige bedrijven nog wel wat mogelijkheden om 'scherper' te beregenen. Of beter gezegd: zo droog mogelijk te telen. De adviseur beseft dat dit lastig is bij de opkweek van trayplanten, omdat deze juist veel water nodig hebben. „Maar met een voortdurend vochtige omgeving speel je de ziekte in feite in de kaart. Houd het substraat daarom enigszins luchtig en voorkom in ieder geval dat het zuurstofloos wordt. Met net iets zuiniger beregenen is op een aantal bedrijven nog best iets te winnen", zo stelt hij. Ook wijst hij op het gevaar van plantbeschadiging, bijvoorbeeld na heftige regen- of hagelbuien, maar ook na het afranken of na een gewasbehandeling. „Vaak ontstaan er dan kleine wondjes of verzwakt de plant; beide situaties zijn ideaal voor de schimmel om toe te

Rob van den Oever is adviseur bij Vlamings in De Mortel.

slaan." Andere potentiële 'aanstichters' van phytophthora-besmettingen zijn de varenrouwmug, die aan de rhizomen vreet en het proces van de zijneusvorming, waarbij er scheurtjes in de rhizomen ontstaan. Van den Oever erkent dat plantbeschadiging niet altijd te voorkomen is, maar dat bewustwording van de 'risico-momenten' al heel veel goeds teweeg kan brengen. „En", zo benadrukt hij nogmaals, „Werk zoveel mogelijk onder droge omstandigheden, want daarmee zijn veel besmettingen te voorkomen."

Weerbare planten

Waar volgens de adviseur ook nog mogelijkheden liggen, is het vitaler en weerbaarder maken van de planten, bijvoorbeeld met wortelbevorderaars. „Op dit moment voeren we daar een aantal proeven mee uit, maar het is nog te vroeg om daar harde conclusies uit

te trekken. Wél zijn de resultaten die we gezien hebben bemoedigend, dus we gaan er de komende jaren zeker mee door", zo vertelt Van den Oever. Voorlopig blijft de inzet van chemie echter een belangrijke maatregel om Phytophthora onder controle te houden. Door het wegvallen van kaliumfosfiet en Fenomenal blijven nu alleen Previcur Energy (bij de start), Paraat® (direct na planten), Banjo Forte® (tussendoor als 'brandweermiddel') en Aliette (kort voor afleveren) over, zo schetst Van den Oever de positionering van de 'overgebleven' middelen. En daarbij moet volgens hem ook nog in acht worden genomen dat Aliette en Paraat in de opkweek en vermeerderingsteelt vanaf 1 juli nog maar één keer per seizoen gebruikt mogen worden. „De spoeling wordt dus behoorlijk dun; we zullen de beschikbare middelen die we nog hebben zeer gericht in moeten zetten", zo waarschuwt de adviseur.

Previcur Energy aan de basis

Een belangrijk basis bij de start van de teelt is de dompelbehandeling met Previcur Energy. „Dit systemische middel heeft niet alleen een directe werking tegen Phytophthora, maar zorgt er ook voor dat de zoösporen van de schimmel worden gedood, waarmee sporenvorming - en dus de verspreiding van de schimmel wordt voorkomen. Verder bevat het middel ook nog een component dat het zelfverdedigingsproces van de plant stimuleert", zo weet Van den Oever. Hoewel de gebruiksaanwijzing van Previcur Energy min of meer voor zich spreekt, geeft de adviseur toch nog als tip mee om de concentratie van 0,3% in het dompelbad goed op peil te houden, „In de praktijk wordt hier nog wel eens wat gemakkelijk mee omgesprongen, maar dat is toch riskant. Met Previcur Energy leg je de basis voor een schimmelvrije teelt. Gebruik het daarom volgens etiket."

Paraat® is een geregistreerd handelsmerk van BASF
Banjo Forte® is een geregistreerd handelsmerk van ADAMA

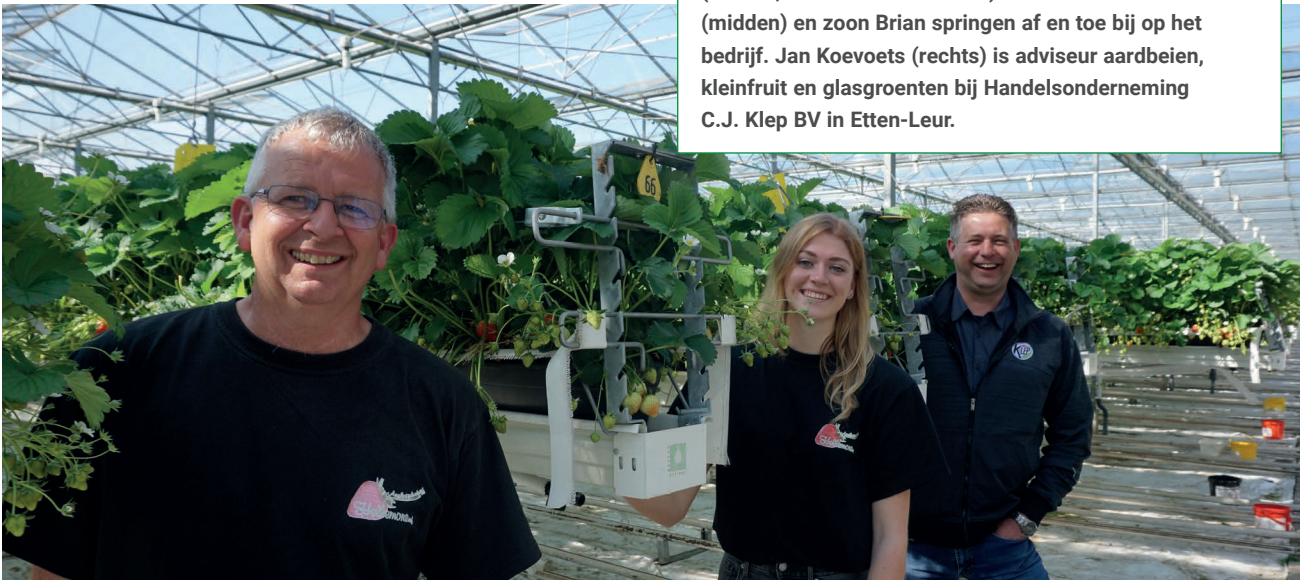
'MET DIT SCHRALE WEER IS HET EXTRA OPPASSEN VOOR MEELDAUW'

Met het droge, schrale weer van de afgelopen weken ligt meeldauw voortdurend op de loer. „Een goede klimaatbeheersing en een sluitend spuitschema zijn daarom extra belangrijk", zegt aardbeienteler Mario Hellemons. Een belangrijke partner in zijn spuitschema tegen meeldauw is het biologische middel Serenade. „Het matcht goed met de biologie, heeft geen MRL en het past in het streven om de teelt verder te verduurzamen", vindt hij.

Het is half april en de pluk is precies een maand op gang bij aardbeienbedrijf Hellemons in Oudenbosch (N-Br.). Ondanks dat een aantal Poolse en Roemeense plukkers vanwege de corona-crisis thuis is gebleven, lukt het nog steeds om alles geplukt te krijgen. „Maar we zullen de komende tijd nog wel een tandje bij moeten zetten om het tekort aan handen op te vangen", zo vertelt Mario Hellemons, die samen met zijn vrouw Jessica het bedrijf runt. Tijdens een gesprek in de kas - waar ook adviseur Jan Koevoets van handelsonderneming Klep aanwezig is - 'priemt' de zon er flink doorheen en is ook een zacht briesje te horen. „En dat is meteen ook de andere zorg van dit moment", zegt Hellemons, „Met het zeer droge, schrale weer van de afgelopen weken kan een ziekte als meeldauw zomaar de kas binnensluipen. Bovendien is de productie van de Elsanta's nu zo ongeveer op z'n top, waardoor ze extra gevoelig zijn voor ziekten als meeldauw. Daar moeten we nu dus extra alert op zijn."

Risico's zo veel mogelijk wegnemen

Hellemons vertelt dat met een goede klimaatbeheersing al een groot deel van het meeldauwrisico

Mario Hellemons (links) heeft samen met zijn vrouw Jessica een aardbeienteeltbedrijf in Oudenbosch (N-Br.). Ze telen 1,8 hectare aardbeien onder glas (Sonata, Arabella en Elsanta) en 0,6 hectare op stellingen (Sonata, Sonsation en Elsanta). Dochter Rebecca (midden) en zoon Brian springen af en toe bij op het bedrijf. Jan Koevoets (rechts) is adviseur aardbeien, kleinfruit en glasgroenten bij Handelsonderneming C.J. Klep BV in Etten-Leur.

kan worden weggenomen. „Belangrijk is om de temperatuur in de kas niet boven de 23°C te laten komen. Gebeurt dat wel, dan zullen we moeten luchten, maar is er tegelijkertijd ook kans op insleep van meeldauwsporen. Verder zijn we scherp op mogelijke tochtplekken in de kas, want ook daardoor kun je de ziekte gemakkelijk binnenhalen." Bij de start van de teelt - zodra het eerste groene blad in de plant komt en zolang er nog geen biologie tegen spint en trips wordt ingezet - zet Hellemons zwavelverdamper in tegen meeldauw. Daarna wordt er een nauwsluitend, preventief spuitschema aangehouden. Dat begint - grofweg wanneer de eerste drie blaadjes er zijn - met Serenade, na 10 tot 14 dagen gevolgd door een selectief, chemisch middel (dat geen schade veroorzaakt aan de biologie). De derde bespuiting

is weer met Serenade, opnieuw gevolgd door een chemisch middel (vaak Luna Privilege). De afsluitende bespuiting is dan weer met Serenade. Volgens adviseur Koevoets is een afwisselschema met drie keer Serenade en tussendoor twee selectieve chemische middelen de laatste jaren behoorlijk 'standaard' geworden bij aardbeientelers. „Het is een schema dat zich ondertussen ruimschoots bewezen heeft. Het past perfect binnen de biologische spintbestrijding met Californicus en Phytoseiulus en ook de tripsbestrijding met Cucumeris wordt er niet door geschaad. Verder heeft Serenade geen MRL, waardoor het een steeds belangrijkere rol krijgt in het verduurzamen van de aardbeienteelt", zo somt hij de voordelen op.

'Niet bezuinigen op Serenade', lees verder op de achterpagina.

„Voor ons is onderzoek nooit een doel op zich, maar een middel om telers vooruit te helpen. Wij zijn erg gericht op resultaten die direct bruikbaar zijn in de praktijk."

Janny Trouw, netwerkcoördinator aardbeien voor ZLTO en Glastuinbouw Nederland.

„Meestal vinden we begin oktober de eerste witte vlieg op de vangplaten. Daarna is het een kwestie van goed bijhouden hoe de populatie zich ontwikkelt en op tijd ingrijpen."

Mark Valentijn, aardbeienteler in Sint Willebrord (N-Br.).

„Met name in gevoelige rassen als Sonata en Malling Centenary is het moeilijk om Phytophthora tijdens de opweek en vermeerdering voldoende onder de duim te houden."

Rob van den Oever, adviseur bij Vlamingen in De Mortel.

„Duurzaam telen is al de norm en zal de komende jaren alleen maar belangrijker worden. Middelen die in dit plaatje passen, zoals Serenade, hebben we daardoor meer dan ooit nodig."

Mario Hellemons, aardbeienteler in Oudenbosch (N-Br.).

COLOFON

Concept en realisatie:

- Bayer Crop Science

Vormgeving en opmaak:

- StudioCR

Fotografie:

- Bayer Crop Science

Drukwerk:

- HH Global

Dit is een uitgave van:
Bayer Crop Science
Energieweg 1
P.O. Box 231
NL-3640 AE Mijdrecht
www.agro.bayer.nl

Onze gebruiksaanwijzingen, zowel mondeling als schriftelijk verstrekt, berusten op uitgebreide proefnemingen. Wij adviseren naar beste weten volgens kennis van zaken van dit ogenblik, echter zonder daarvoor aansprakelijkheid op ons te nemen, omdat opslag/bewaring en toepassing zich aan onze controle onttrekken. Beschrijvingen van een product, resp. gegevens over de eigenschappen daarvan betekenen niet, dat verantwoordelijkheid wordt gedragen bij eventuele schade. Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees vóór gebruik eerst het etiket en de productinformatie.

Bayer Crop Science aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid over gepubliceerde uitspraken en/of meningen. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd of openbaar worden gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van Bayer Crop Science SA-NV.

TERUG IN DE TIJD

Nederland, begin juni 1952: 'Met man en macht is men aan het plukken tijdens de dit jaar zeer vroege aardbeiencampagne, zodat op 5 juni reeds in Beverwijk de eerste grote exportveiling kan worden gehouden.'

Nationaal Archief/Collectie Spaarnestad/NFP/Fotograaf onbekend

VERVOLG VAN PAGINA 3

Voor wat betreft het gebruik van Serenade raadt Koevoets aan om vooral veel water met een uitvloeier te gebruiken, zodat de planten zo goed mogelijk met middel bedekt worden. „In de kas is dat minimaal 1000 liter water per hectare en in buitenteelten minimaal 600 tot 700 liter", aldus de adviseur, die benadrukt dat óók bij gebruik van luchtondersteuning deze hoeveelheden aangehouden moeten worden voor een goed en zéker resultaat. Verder drukt hij telers op het hart om het spuitschema sluitend te houden. „Sommigen proberen de spuitinterval iets op te rekken, waardoor ze de laatste bespuiting met Serenade weg kunnen laten. Zelf vind ik dat riskant, omdat je daarmee nieuw blad onbeschermd zou kunnen laten", aldus Koevoets.

Voor Hellemons is Serenade inmiddels een vaste waarde in het spuitschema, zowel in de kas als in stellingenteelt. „Duurzaam telen is al de norm en zal de komende jaren alleen maar belangrijker worden. Middelen die in dit plaatje passen, zoals Serenade, hebben we daardoor meer dan ooit nodig", zo besluit hij.

'NIET BEZUINIGEN OP SERENADE'

